

Στρατηγικό Σχέδιο
ΚΑΠ 2023-2027

ΜΙΧΑΛΗΣ ΣΚΟΡΔΑΣ
Γενικός Διευθυντής ΑΝΚΑ ΑΔΕ ΟΤΑ
Πρόεδρος Ελληνικού Δικτύου CLLD_LEADER

«Ο ρόλος των ΟΤΔ στην
ανάπτυξη της υπαίθρου –
Το όραμα για το LEADER στη
νέα προγραμματική περίοδο»

Από το LEADER I στη Παρέμβαση Π3-77-4.1

Τι πετύχαμε,
τι αλλάζει,
τι έρχεται.

-
- Κοινοτική, bottom-up προσέγγιση με τοπικές συμπράξεις δημοσίου-ιδιωτικού (ΟΤΔ/LAGs).
 - Στρατηγικές ολοκληρωμένης, πολυτομεακής, χωρικά στοχευμένης ανάπτυξης.
 - Έμφαση σε καινοτομία, συνεργασία, δικτύωση και κοινωνική ένταξη.
-

ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ CLLD/LEADER;

ΔΙΑΔΡΟΜΗ LEADER ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ (1991 → ΣΗΜΕΡΑ)

- 1991: έναρξη LEADER I – εισαγωγή της μεθοδολογίας και ενεργοποίηση τοπικών κοινοτήτων.
- 1994-1999: LEADER II — πιο ολοκληρωμένος σχεδιασμός.
- 2000-2006: LEADER+ — ωρίμανση εταιρικών σχημάτων.
- 2007-2013: Άξονας 4 ΠΑΑ — πλήρης ένταξη στην Αγροτική Ανάπτυξη.
- 2014-2020: CLLD/LEADER σε ευρύτερο πλαίσιο, παράταση υλοποίησης.

LEADER RELOAD

FROM LEADER TO CLLD IN GREECE

1991-2021

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

- 2014-2020: 50 τοπικά προγράμματα LEADER σε αγροτικές περιοχές της χώρας.
- 2023-2027: 52 τοπικά προγράμματα επιλεγμένα στο πλαίσιο του ΣΣ ΚΑΠ.

Χρηματοδότηση & βαρύτητα

- ΠΑΑ 2014-2020: CLLD/LEADER €531 εκ. (δημόσια δαπάνη), περίπου 8% του ΠΑΑ.
- ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027: €236 εκ. EAFRD για LEADER (περίπου 4,9% του ΕΓΤΑΑ για αγροτική ανάπτυξη).
- Σε επίπεδο ΕΕ 2023-2027: >2.600 ΟΤΔ και ~€5 δισ. EAFRD για LEADER.

ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΝΑ ΠΕΡΙΟΔΟ

2014-2020

Υπομέτρα

19.2 (ιδιωτικά/δημόσια),
19.3 (συνεργασίες),
19.4 (λειτουργικές &
εμπύχωση).

2023-2027

Παρέμβαση Π3-77-4.1
«Στήριξη για τοπική
ανάπτυξη μέσω
LEADER (ΤΑΠΤΟΚ)»

Απλουστευμένες επιλογές
κόστους (SCO) για απλοποίηση/
επιτάχυνση.

ΤΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΕΙ ΤΟ LEADER

- **Ιδιωτικές επενδύσεις ΜΜΕ:** αγροδιατροφή, αγροτουρισμός, υπηρεσίες, βραχείες αλυσίδες.
- **Δημόσιες παρεμβάσεις:** μικρές υποδομές, ανάπτυξη, πολιτιστική κληρονομιά, τουριστική πληροφόρηση.
- **Συνεργασίες:** διατοπικές/διακρατικές δράσεις δικτύωσης-καινοτομίας.

ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ & ΣΥΜΒΟΛΗ

- Το LEADER συνέβαλε **δυσανάλογα θετικά** σε σχέση με τον προϋπολογισμό του στην **ενεργοποίηση τοπικού πληθυσμού** και στη **διαφοροποίηση** οικονομιών.
- Στην ΕΕ (2014-2020): **περίπου 140.000** έργα LEADER μέχρι τέλη 2025.
- Στην Ελλάδα (2014-2022): εκτεταμένη εφαρμογή σε όλες τις Περιφέρειες με έργα ΜΜΕ, υποδομών μικρής κλίμακας και συνεργασιών.

ΜΑΘΗΜΑΤΑ & ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ

- Καθυστερήσεις/απορρόφηση
- Διοικητική πολυπλοκότητα και άνιση ικανότητα μεταξύ ΟΤΔ.
- Ανάγκη πιο στοχευμένης **προστιθέμενης αξίας** και ταχύτερων κύκλων.

ΤΟ ΝΕΟ LEADER ΣΤΟ ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027 – ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ

Στρατηγικό Σχέδιο
ΚΑΠ 2023-2027

01. Συνδέεται με στόχους ανθεκτικότητας, πράσινης/ψηφιακής μετάβασης, κοινωνικής συνοχής.
02. Δυνατότητα ένταξης Smart Villages και ενδυνάμωσης δεξιοτήτων.
03. >3 εκατ. κάτοικοι αγροτικών περιοχών αναμένεται να ωφεληθούν από στρατηγικές CLLD.

ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ Π3- 77-4.1 (2025)

ΥΑ 39443 (ΦΕΚ 770/Β/21-02-2025):

Πλαίσιο εφαρμογής της
Παρέμβασης Π3-77-4.1.

Εγκύκλιος ΥπΑΑΤ με οδηγίες (08/2025):

Προσκλήσεις, επιλεξιμότητα,
υλοποίηση.

Διαθεσιμότητα υλικού/οδηγών
και στο ΟΠΕΚΕΠΕ.

ΤΥΠΟΙ ΔΡΑΣΕΩΝ & ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ (2023-2027)

ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ:

ΜΜΕ, αγροδιατροφή, μεταποίηση, τουρισμός,
υπηρεσίες, ΚΟΙΝΣΕΠ κ.ά.

ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ:

Μικρές υποδομές, ανάπλαση, πολιτισμός,
ψηφιακές υπηρεσίες.

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ/ΔΙΚΤΥΩΣΗ
ΔΙΑΤΟΠΙΚΕΣ-ΔΙΑΚΡΑΤΙΚΕΣ

Χρονοδιάγραμμα & τρέχουσες προκηρύξεις

(Φθινόπωρο 2025)

1.

Πρώτες προσκλήσεις δημοσίου χαρακτήρα ήδη σε εξέλιξη (π.χ. Ηράκλειο & Αστερούσια-Μεσαρά): 19/09/2025 – 12/12/2025.

2.

Αναμένονται/ακολουθούν προσκλήσεις ιδιωτικού χαρακτήρα ανά ΟΤΔ.

3.

Κεντρικοί σύνδεσμοι ενημέρωσης: agrotikianaptixi.gr.

Αναμενόμενες επιδράσεις, 2023-2027

01

**Στόχευση σε ΜΜΕ
& υπηρεσίες**

υπαίθρου:

διαφοροποίηση
εισοδημάτων, τοπικά
οικοσυστήματα.

02

**Κοινωνική
ένταξη/νέοι/
γυναίκες:**

συνέργειες με ευρύτερες
δράσεις του ΣΣ ΚΑΠ (νέοι
αγρότες, συμβουλευτικές).

03

**Εξυπνα Χωριά,
ψηφιακές υποδομές,
πράσινες λύσεις:**

σε μικρή κλίμακα με
υψηλή προστιθέμενη
αξία.

ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΟΤΔ/ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ & ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

- **Επιτάχυνση** (ώριμες προσκλήσεις, σαφή κριτήρια).
- **Συνέργειες** με άλλα ταμεία/προγράμματα & οριζόντιες πολιτικές (π.χ. ψηφιοποίηση, πράσινη μετάβαση).
- **Δείκτες-στόχοι & παρακολούθηση** από την αρχή.
- **Εστίαση σε “added value”** του LEADER (καινοτομία, συνεργασίες, συμμετοχικότητα).

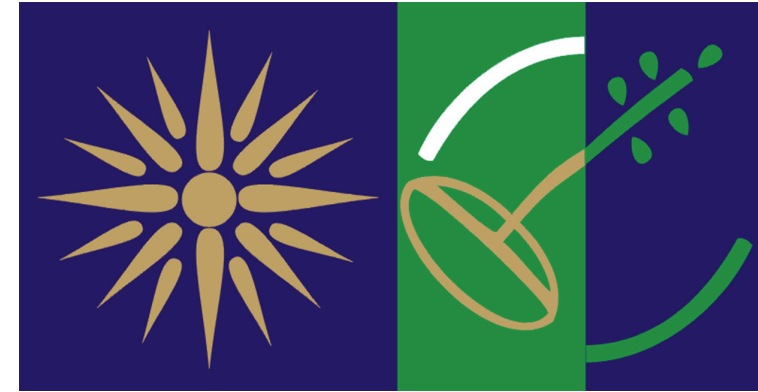

ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ & ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

- Το LEADER λειτούργησε ως καταλύτης τοπικής ανάπτυξης
- Υψηλή εμπιστοσύνη από τον ιδιωτικό τομέα (80% ιδιωτικές επενδύσεις)
- Σημαντική παρακαταθήκη για το νέο πρόγραμμα

Προσδοκίες για:

- Νέες υποδομές και υπηρεσίες
- Ανάδειξη τοπικής ταυτότητας & πολιτισμού
- Ενίσχυση ανθεκτικότητας και βιωσιμότητας των κοινοτήτων

Στρατηγικό Σχέδιο
ΚΑΠ 2023-2027

ΣΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ΠΟΛΥ

Μιχάλης Σκορδάς
Γενικός Διευθυντής ΑΝΚΑ ΑΔΕ ΟΤΑ
Πρόεδρος Ελληνικού Δικτύου CLLD_LEADER
